

FAANYAGÚ ÉPÍTŐIPARI SZERKEZETEK ANYAG- ÉS FELÜLETVÉDELMEK NÉHÁNY SAJÁTOS PROBLÉMÁJA

Szöllősi Tibor

A faanyagvédelmet — mint ipari tevékenységet — jelenleg hagyományai, fejlődési szakaszai azokhoz az ágazatokhoz kapcsolják, melyek először ismerték fel a védelem szükségességét: elsősorban a közlekedéshez, a hírközléshez, az energiaközléshez, a bányászathoz, hogy csak a jelentőseket említsem. Ezeknek az igénye formálta, alakította évtizedeken keresztül a faanyagvédelem alkalmazott eljárásait, anyagait, s a védelem mértékével s milyenségével szemben támasztott követelményeket is. Részben, vagy alig megmunkált anyagok védelmét kellett biztosítani, s a legfőbb követelmény a védett anyag élettartamának maximális növelése volt. Ezek az adottságok a telítés — mint eljárás — felé vitték az alkalmazási technológiát.

Az utóbbi években azonban — hosszú évtizedek pangása után — új iparág jelentkezett faanyag- és felületvédelmi igényekkel: az építőipar. S rövidesen az is kiderült, hogy az építőipar igénye lényegesen nehezebben elégíthető ki, mert követelményszintjei összetettek, nemegyszer bonyolultak, s az eddigi faanyag-

és nyárfélék) termesztésére, valamint a jóléti erdőgazdálkodás kialakítására.

Tudományos munkájának intenzitására jellemző, hogy több mint 100 tanulmánya jelent meg hazai és külföldi folyóiratokban, könyvekben. Több nagy jelentőségű erdészeti monográfia szerkesztője. Önálló köteteként megjelent „Magyar erdők”

című könyve pedig nagy sikere volt a hazai könyvpiacnak s külföldön is feltűnést keltett szakkörökben. (A jóléti erdőgazdálkodás alapelveit korszerű módon első ízben kifejtő könyvet az Akadémiai Kiadó külön nívódíjjal jutalmazta.)

Sokirányú hivatali és tudományos munkája mellett dr. Keresztesi Béla intenzíven bekapcsolódott az erdészet társadalmi életébe is. 1954 óta tagja az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének. Ugyancsak két évtizede, 1954 óta irányítja az egyesületi szaklap (s egyben a magyar erdészet tudományos folyóirata): Az Erdő szerkesztő bizottságának munkáját. 1956-tól 1971-ig töltötte be az Egyesület alelnöki tisztségét. Munkájának elismeréseként még az alapítás évében, 1957-ben elsőként tüntette ki az Egyesület a Bedő-díjjal.

Az akadémiai tagság elsősorban dr. Keresztesi Béla személyes munkájának és tudományos eredményeinek elismerését jelenti a tudósok társasága részéről. Sikere azonban az egész magyar erdészet büszkesége.

Király Pál

védelmi tevékenység gyökeres ártértékelését veti fel, nemcsak szemléletben, de eljárásaiban, anyagaiban s nem utolsósorban térbeli és időbeli elhelyezkedésében is egyaránt.

Vizsgáljuk meg, milyen új szempontok jelentkeznek:

- összetett (komplex) védőhatás szükséges rövidebb-hosszabb időtartamra, gyakran együttesen kell megoldani a rovar- és gombakárosítás elleni védelmet, a tűzgátlást, s ehhez még sokszor a nedvesség elleni védelem megoldása is csatlakozik;
- az esetek nagyrésztében ki kell zárni az eddig alkalmazott olajos védőszereket, az ezek használatán alapuló eljárásokat, azok égésfokozó, szennyező stb. hatásai miatt;
- igen sokszor követelmény a szerkezet esztétikus felülete is, az alkalmazott védőszerek felületképző tulajdonsággal is kell rendelkeznie, vagy ilyen, idegen anyaggal társíthatónak kell lennie, pl. a faburkolatnál, elemborításnál, álmennyezetnél stb.);
- általában nem egyszerű, hanem bonyolult faipari technológiával gyártott szerkezetek védelmének feladatát kell megoldani, s a szerkezeten belül ritkán jelentkezik egynemű anyag (pl. fenyő fűrészáru keret és faforgácslap borítás stb.);
- az épületen, vagy építményen, de sokszor a szerkezeten belül is eltérő mértékű és minőségű védelemre van szükség s ez többféle védőszert és eljárást együttes alkalmazását követeli meg;
- még az azonos típusú, rendeltetésű szerkezet-rendszeren belül is támasztható eltérő megoldásokra igény, a felhasználás, a beépítés, a kitettség eltérő viszonyainak függvényében;
- rendkívül sok problémát vet fel a védőkezelési szakasznak az elhelyezése a teljes termelési folyamaton belül térben és időben egyaránt (hol, mikor és hogyan történjen a védelem);
- az alkalmazható anyagok és eljárások körét nemegyszer szűkíti a végtermék ára, ill. a védelem költségeinek arra gyakorolt hatása is.

A teljességre való törekvés nélkül, a fenti szempontok köré csoportosíthatók az építőipari célú faanyagvédelem alapkérdései. Ezek egyben arra is utalnak, hogy rendkívül heterogén problémakört kell figyelembe venni.

A gyártásszervezés és előkészítés során ezeket a kérdéseket minden esetben egyértelműen tisztázni kell, pontosan körül kell határolni. Ennek alapján lehet csak az adott, konkrét esetre vonatkozó faanyagvédelmi szakaszt a teljes technológiai folyamatba beilleszteni, a szükséges anyagot és eljárást megválasztani. Ez egyben azt is jelenti, hogy az igények változásával tudni kell dinamikusán változtatni a technológiát is. Ez a gyártó faipar helyzetét egyáltalán nem könnyíti meg, mert azt jelenti, hogy még egy kombinált gyártástechnológián belül is, a leglabilisabb szakasz a faanyag- és felületvédelem lesz. Jelentős nehézséget okoz az is, hogy nálunk még a faiparon belül sem megoldott a speciális faanyagvédelmi szakmunkásképzés, de a technikusképzés sem, s így legtöbbször ott is, ahol egyáltalán végeznek ilyen munkát, az csak alibi jellegű.

Súlyosbítja a helyzetet az is, hogy a vegyipar sem rendelkezik átfogó faanyag- és felületvédőszert gyártási programmal s így a forgalomban lévő anyagok jelentős része nem elégíti ki a kívánalmakat. Az pedig többszörösen igazolt, hogy univerzális hatású védőszert, csakúgy mint eljárás — nincsen. Ezért hiányzik a speciális, direkt hatású védőszert. Igaz, hogy ez pontosan rögzített és megfogalmazott igényfelmérés nélkül nem is elérhető. Fel kell még vetni a használatos és ismert védőszerek alkalmasságának kérdését is. Gyakorlati tapasztalatok alapján állítható, hogy egyes — az ÉMI által is elfogadott — védő-

szerek alkalmazása eredménytelen, vagy hatástalan, ha azok felületvédelemmel kombinált felhasználásra kerülnek.

A talpfa vagy a vezetékoszlop esetében csak a védőszer — mely összetételénél fogva irányított célú — kerül a faanyagba, vagy a faanyag felületére. Az építőipari szerkezetek esetében még felületzáró, vagy felületképző réteg is, azaz a védőszert ún. rétegcsoportos felépítésben alkalmazzák. Ezek az anyagok — a célnak megfelelően — igen sokfélék lehetnek — lakkok, tapéták, festékek stb. — de sohasem védőhatásúak, sőt gyakran éppen ellenkező tulajdonságokkal rendelkeznek. Ezért ilyen felhasználás mellett jelentősen csökkentik a védőhatást. Ez a csökkentés igen sokszor a 30—40%-ot is elérheti, ami azt is jelenti, hogy a védőszer védőhatása az alkalmatlanságig lecsökken. Ezért mondható az, hogy csak azok a védőszerek alkalmasak épületszerkezetek védelmére, amelyek a felületvédő, vagy felületképző anyagok csökkentő hatása mellett is elérik legalább a megkövetelt minimumot.

A rendelkezésre álló kereten belül röviden kívántam vázolni a meglevő nehézségeket, a megoldás boncolgatása nélkül. A kérdés-sorozatok tisztázásáig még igen sok és gondosan összehangolt munkára van szükség, valamennyi érdekelt fél részvételével.

Соллоши Т.: НЕСКОЛЬКО ПРИСУЩИХ ПРОБЛЕМ, СВЯЗАННЫХ С ЗАЩИТОЙ МАТЕРИАЛОВ И ПОВЕРХНОСТЕЙ КОНСТРУКЦИЙ ИЗ ЛЕСОМАТЕРИАЛОВ В СТРОИТЕЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

До сих пор защита древесины в основном удовлетворяла требования мостостроения, железнодорожного строения, энерго-информационной передачи и горнодобывающей промышленности. Более комплексные и сложные требования, чем до сих пор, предъявляет в последнее время и строительная промышленность. У нас ещё нет необходимых защитных средств и приёмов для удовлетворения этих требований. Для решения этой проблемы необходима согласованная работа заинтересованных сторон.

Szóllósy, T.: SOME SPECIAL PROBLEMS CONNECTED WITH THE MATERIAL AND SURFACE PRESERVATION OF WOOD BUILDING STRUCTURES

Wood preservation was up to now mainly used in the field of construction of bridges, railways, transmission lines and in the mining industry. Recently the building industry needs also more and more preserved timber, but its requirements are much more complex and sophisticated. To meet these requirements we have to the time being no proper preservatives and processes, and to solve the problem a coordinated cooperation of all the interested parties is needed.

634.0.672

Fogarasi
Dénes

AZ ERDŐGAZDÁLKODÓ SZERVEK ÜZEMTERV SZERINTI GAZDÁLKODÁSA 1972-BEN

Az 1972. évi statisztikai felmérés alapján az ország összes erdőgazdálkodásra kijelölt területe 1 636 486 ha volt. Ebből az erdőként nyilvántartott terület 1 567 661 ha, ami az ország összes területének 16,9%-a. Ezen felül az Erdőrendezési Főosztály 1224 ha erdőfoltot, 4703 ha facsoportot, 17 731 ha fasort, 13 802 ha fásított legelőt és 31 365 ha cellulóznírást tart nyilván.

Megjegyzendő, hogy a MÉM Erdőrendezési Főosztálya által nyilvántartott terület nem egyezik meg az OFTH adatával. Az eltérés oka legnagyobb részt az erdő fogalmába tartozó területek különböző értelmezéséből adódik.

Az Erdőrendezési Főosztály által nyilvántartott erdőterületből 1 307 749 ha-t